

Krónika

1. Az új erdőtervénytervezet.

Reggeltől estig tartó, 4 napos tárgyalás eredménye az a módosított szöveg, amelyet mai lapunkban hozunk olvasóink elé.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a javaslatnak ez a formája megegyezés jellegű, mert hiszen a földművelésügyi kormányzat jelenvolt szakképviselői vállalták a kötelezettséget, hogy a megállapodás részleteit felfelé és kifelé is legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint képviselni fogják.

A mi érzésünk az, hogy a megértés jegyében lefolyt hosszas tárgyalás kiküszöbölt a javaslatból minden olyan részt, amelyikért a magyar erdőgazdaság képviselőit az egyoldalúság vádjával lehetne illetni.

Próbáljuk néhány vonással összeállítani azokat a jelentősebb eltéréseket, amiket az új törvény rendelkezései a régi törvényével szemben mutatnak.

Az első a mai, már amúgyis erősen megapadt erdőterület mértékének lehető fixirozása.

Számtalanszor mutattunk már rá e lap hasábjain arra, mennyire kevés nemcsak a szükségletek ellátása szempontjából, de egyéb igen fontos szempontokból is a Csonka-Magyarország mai erdőterülete.

Mégis arra az álláspontra kellett helyezkednünk, hogy a törvényes intézkedés alapját nem alkothatja más, mint az a terület, ami ma tényleg erdő, vagy ha nem is borítják fák, az erdőgazdaság céljait szolgálja.

Mellőzni kellett annak a kutatását, vajjon előző törvényekbe vagy rendeletekbe nem ütközött-e egyes területeknek az átalakítása, mert ismerve a mi közigazgatási eljárásunk labirintusait, ennek a törvénybeiktatása hosszú, igen hosszú éveken át teljesen

meddő munkára kötötte volna le az erdészeti adminisztráció munkaerejének javát.

Oka van annak is, hogy a mai erdőterületeknek „a lehető-séghez mért” biztosításáról szóljunk.

Bár a törvénytervezetben minden benne van, ami újabb területek elvonását — pótlás nélkül — megnehezítse, abszolút tilalmat bevenni a törvénybe nem lehetett, mert hiszen maga a gazdasági élet ilyen abszolút tilalmat, elháríthatatlan korlátokat nem ismer.

Gondoljunk csak vissza a régi törvénynek arra a rendelkezésére, amely az irtást a véderdőkben, futóhomokon álló erdőkben és feltétlen talajon álló erdőkben abszolút tilalom alá helyezte.

Maga az akácerdők telepítése már erdőgazdasági szempontból is tarthatatlanná tette ezt a tiltó rendelkezést.

De ezenkívül is bányák, nyaralótelepek, belsőségek, sőt talán még nem is ilyen közérdekű célokra mennyi ilyen területet kellett a merev tilalom ellenére, tehát a törvényes rendelkezés nyílt megsértésével nem erdőgazdasági célokra átadni.

Pedig a törvényes keretek ilyen áttörése mindig nagy veszelmeket rejt magában.

Ezért kellett az új tervezetnek arra az álláspontra helyezkedni, hogy lehető részletes körülírással a legkevesebbre csökkentse azokat az eseteket, amikor ilyen átalakításokat az erdőállomány apasztásával lehet foganatosítani.

Eldöntötte az új tervezet azt a kérdést is, hogy szükség van-e a feltétlen és nem feltétlen erdőtalaj megkülönböztetésére.

Bár maga az elnevezés a törvény szövegében sehol nem szerepel, mégis a fogalombeli megkülönböztetés végigvonul az egész törvényen.

Ami természetes is.

Hiszen akik elfogulatlanul néztük a kérdést, a régi törvény hibáját nem abban láttuk, hogy ezt a két talajminőséget egymástól megkülönböztette, de abban, hogy az úgynevezett nem feltétlen erdőtalaj megállapítását teljesen a legtöbbször igen kevés hozzáértéssel rendelkező birtokosra bízta és az átalakítást nem kötötte előzetes hatósági hozzájáruláshoz.

A tervezet megoldása ebből a szempontból kifogástalan.

Az állam érdeke, s egyúttal a köz érdeke is az, hogy a mai csekély erdőállományunk ne apadjon, hanem lehetőleg szaporodjék.

Ezt pedig nem lehet megoldani anélkül, hogy erőszakosan avatkoznánk be abba, hogy birtokának *melyik részén* kíván a birtokos erdőt fenntartani.

Elkerülhetetlen következménye ennek az elgondolásnak az, hogy az esetek nagy részében a jobb minőségű, közelfekvő talajokról az erdő a gyengébbminőségű, távolabbi részekre fog viszszaszorulni.

Eltételezve azonban attól, hogy ez a processzus sok évezredes, sőt majdnem azt mondhatjuk, hogy egyidős az emberiséggel, a köz érdekéből sem kifogásolható.

Hiszen elsőrendű közérdek, hogy pl. a mezőgazdasági művelés alá fogott területen ugyanazzal a munkával minél többet és minél jobbat tudjunk produkálni.

Viszont megfelelő eljárás mellett az erdőgazdaságot sem féltethetjük a következményektől.

Vagyunk már egynéhányan az országban, akik ismerünk olyan területeket, amelyeket évtizedekkel ezelőtt aránylag rossz szántókból, vagy legelőkből alakítottak át erdőkké, s amelyek a megfelelő átalakítás következtében már az első vágásforduló alatt is elsőrendű erdőtalajoknak mutatkoznak.

A veszteség tehát, ami az erdőgazdaságot a gyengébbminőségű talaj juttatása révén érte, aránytalanul kisebb, mint amekkorát a mezőgazdaság ugyanezen a címen szenvedett volna.

A másik ok, amiért ettől az intézkedéstől nem félünk, a birtokosok józan belátása.

Hiszen épen az utolsó évtized eseményei igazolják azt, hogy azokon a közelfekvő, aránylag jobb területeken is a rendszeres és helyesen megválasztott erdőgazdálkodás állandóan és biztosan nyújt olyan jövedelmet, amelyik igen sok mezőgazdasági ág átlagos jövedelmével nemcsak felér, de azt meg is haladja, s ezenfelül biztosítja a jövedelem egyenletességét és pedig sokkal nagyobb mértékben, mint a mezőgazdaság.

Ha tehát a kormányzat belső intézkedésekkel iparkodik az erdőgazdaságot lehetőleg támogatni, amit az közérdekű hivatásá-

nál fogva minden tekintetben meg is érdemel, a birtokosok igen nagy részénél bizton számíthatunk arra, hogy az erdőterület nem apadni, de szaporodni fog, különösen akkor, ha a kormányzat minden olyan alkalmat, amikor a törvény értelmében a birtokos intézkedésébe belenyulni jogosult, elsősorban ennek a célnak a szolgálatába állít és az új erdők részére minden lehető kedvezményt biztosít.

Az új tervezet mindakettőre megadja a lehetőséget.

A két legfontosabb rendelkezése a törvénynek az üzemtervszerű kezelés kötelezővé tétele és a szakértő irányítás biztosítása.

Kétségtelenül elismerjük, hogy mindakettő a magánjogokba való beavatkozást jelent.

Két körülményt kell azonban itt kiemelnünk.

Az első az, hogy maguk a mai gazdasági viszonyok igazolják legjobban, mennyire szükség van minden gazdasági ágnál bizonyos mértékű, az állam részéről jövő, irányító beavatkozásra.

Teljesen szabadjára engedett gazdálkodás az erdők elpusztulására vezethetne anélkül, hogy abból a birtokosnak haszna volna.

Akárhány esetet tudnánk felhozni, ahol nagy erdőterületeket pusztítottak el úgy, hogy az erdőbirtokos egyáltalán nem érte el a célt, amit a nagy használattal elérni kívánt.

Nem érte el, annak dacára, hogy az elhelyezési lehetőségek tekintetében egyetlen egy gazdasági ág sem állott az őstermelő ágazatok közül annyira biztos alapon, mint az erdőgazdaság.

Hogy pedig a használatoknak és egyéb erdőgazdasági munkáknak szakértő vezetés híján való foganatosítása micsoda károkat eredményezhet nemcsak az egyes gazdaságokra, de egész vidékekre vonatkoztatva, annak már igen sok erdőbirtokos a saját kárán szerezte meg a bizonyítékait.

A másik körülmény, amit kiemelni kívánunk, az, hogy ennek a két kötelezettségnek az alkalmazásánál az új tervezet elment az engedékenységnak addig a határáig, ameddig a cél elérésének kockáztatása nélkül elmehetett.

Minden könnyítésre, amit ebből a szempontból csak elgondolni is lehet, az új tervezet módot ad, s meggyőződésünk az,

hogyan az erdészeti igazgatás ezt végig azzal a megértéssel fogja gyakorolni, amelyik megértésnek az előkészítő tárgyalások során annyiszor tanujelét adta.

Ha a törvény helyes intézkedései a birtokosok részéről is ugyanazzal a megértéssel és ugyanazzal az elfogulatlansággal találkoznak, akkor, meggyőződésünk szerint, a tervezet életrehívása csak az előnyök egész sorozatát jelentheti a birtokososztályra nézve is.

Külön kell szólnunk a két teljesen, illetőleg csak részben új szervnek a beiktatásáról és pedig az Országos Erdőgazdasági Tanácsról és a Közigazgatási Bíróság kebelében szervezendő egyes bíróságról, amely utóbbinak a hatáskörét lényegesen ki is terjeszti a tervezet.

Az elsőt a magyar erdőgazdaság már régóta nélkülözi.

Ha a közelmúltban ez a szerv meg lett volna, valószínűleg meg lehetett volna menteni a magyar közgazdaságot, de az erdőgazdaságot azoktól a véleményünk szerint súlyos károsodásoktól, amiket egyoldalú véleménynek, kétségtelenül a legnemesebb szándékból fakadó, de véleményünk szerint hibás erőszakolása ez alatt az idő alatt okozott.

El lehetett volna kerülni az ellentétek kiéleződését és egész más légkört lehetett volna teremteni a szükséges állami beavatkozásokkal szemben is.

Kétségtelen, hogy az ország igaztalan szétdarabolása által okozott megrázkódtatás ebből a szempontból készületlenül talált bennünket, mert hiszen az összeomlást megelőzőleg mai erdőterületeink szerepét és hivatását a szakemberek nagy része is lebecsülte vagy egyáltalán nem ismerte.

És talán erre lehet visszavezetni azt, hogy a magyar erdőgazdaság elvesztette az új törvény megalkotására legalkalmasabb azokat az éveket, amikor mindenki, termelő és fogyasztó, mezőgazdaság, ipar és kereskedelem egyaránt érezte, mit jelent erdőben való szegénységünk.

Mi azt reméljük az Országos Erdőgazdasági Tanács munkájától, hogy egységes és állandó irányzatot fog teremteni az erdészeti gazdaságpolitikában, mert erre az egységre és zökkenés-

mentes állandóságra sehol nincs akkora szükség, mint éppen a konzervatív erdőgazdaságban.

Nincs az a lángelme, amelyik a maga rendszerváltoztató törekvéseivel máról-holnapra át tudná alakítani az erdőgazdaságot.

Ha pedig az intézkedés csak egy kissé el van sietve, vagy hibás, úgy annak vagy a jelen, vagy a jövő adja meg az árát, már pedig egyiket sem szabad a másikért feláldozni.

Véleményünk szerint is lehet és kell a jelennek áldozatokat hoznia a jövő érdekében, de ezek az áldozatok nem mehetnek el annyira, hogy a jelentől kívánjanak elemi létét kockára tevő nélkülözést és lemondást.

Ugyancsak az irányzat és gazdaságpolitika állandósulását várjuk és reméljük a Közigazgatási Bíróság kebelében létesülő vegyes bíróság széles hatáskörétől is.

Véleményünk szerint az első egy-két esztendő joggyakorlata annyira határozott mederbe fogja terelni a végső elintézésben ideutalt kérdések elbírálását, hogy rövidesen csak a legritkább esetben lesz szükség a vegyes bíróság beavatkozására.

A másik eredmény, amit ettől a bíróságtól várunk, a birtokosok teljes megnyugvása.

Hiszen politikamentes, független bíróság fog dönteni a gazdálkodásba való beavatkozás lehetőségének legfontosabb kérdéseiben.

Elismerjük, hogy az állami mindenhatóság gondolatával ez talán nem egyeztethető teljesen össze.

Mi azonban a magunk részéről az erdőbirtokban is elsősorban magántulajdont látunk, amelyikkel a tulajdonos rendelkezik, amelyeknek első célja a tulajdonos igényeinek a kielégítése s az állami beavatkozást csak ott és addig a mértékig tartjuk indokoltnak, amíg és amennyiben a birtokos ténykedése kétségtelenül közérdeket sért.

El tudunk képzelni olyan eseteket, amikor a birtokos kívánása nem fedi 100%-ig azokat az elgondolásokat, amelyeket az erdőgazdaság hivatalos vezetői szem előtt tartanak, a beavatkozást azonban még ebben az esetben is csak addig a mértékig tud-

juk megindokolni, amilyen mértékben ez az eljárása a birtokosnak a közérdekre tényleg súlyos sérelmet jelent.

Azt pedig, hogy ez az eset tényleg fennáll-e, vagy nem, véleményünk szerint éppen ez a független bíróság döntheti el a legmegnyugtatóbban.

Igen sikerültnek tartjuk a közérdekű erdőtelepítés kérdésének a javaslatban foglalt megoldását is, de csak abban az esetben, ha a kormányzat tényleg gondoskodni kíván és gondoskodni fog azokról az anyagi eszközökről, amelyek ezeknek az intézkedéseknek a foganatosításához szükségesek.

A magunk részéről ez alkalommal is megjelöltük azt a forrást, ahol a kormányzat a magyar gazdasági élet minden megterhelése nélkül megtalálhatja a fedezetet, s nagyon szeretnők, ha ezek igénybevételével egyúttal teljesítené közel évtizedes kérésünket, a magyar műfára nehezedő (forgalmiadó-egyenlőtlenség megszüntetését s a magyar műfatermelés és fűrészipar vámvédelmét.

Nem zárhatjuk le ezt a rövid elmefuttatást anélkül, hogy a *legnagyobb elismeréssel és köszönettel ne emlékezzünk meg a földművelésügyi miniszter úr öexcellenciájáról* és pedig nemcsak azért, hogy ezt a régóta vajúdó kérését a magyar erdőgazdaságnak a több mint 3 éves feledés porából kiemelve, újból felszínre hozta, de azért is, hogy végleges állásfoglalás előtt módot nyújtott az érdekképviselőnek észrevételeinek megtételére, s ezeknek a lehetőség mérvéig való figyelembevételét már előre is kilátásba helyezte.

Meggyőződésünk az, hogy ha az igazán teljes egyetértéssel megalkotott tervezet törvényerőre emelkedik és a kormányzat az általunk megjelölt módon biztosítja a keresztülvitelhez szükséges anyagi eszközöket is, az új törvény a magyar erdőgazdaság olyan mértékű fejlődésére fog alapot nyújtani, amilyenre igen kevesen számítanak s eltörölhetetlenül fogja megörökíteni a hálás utókor szívében mindazoknak az emlékét, akiknek a törvény megalkotásában csak részük is volt.

2. A fabehozatali mérleg.

Ideiktatjuk az 1932. és 1933. évek első kilenc hónapjának fabehozatali mérlegét.

Fabehozatalunk mennyisége

az 1932. és 1933. év első 9 hónapjában, 10.000 kg.-os kocsi-
rakományokban

Választék	1932. I-IX.	1933. I-IX.	Az 1932. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	30.399	3.773	—	21.626
Faszén	2.396	2.348	—	48
Bányafa	6.391	4.929	—	1.462
Gömbölyű fenyőfa	5.015	5.928	913	—
Gömbölyű lombfa	623	982	359	—
Hegyezett karó	40	64	24	—
Bárdolt fenyőfa	3.958	3.083	—	875
Vasuti talpfa	86	51	—	35
Kádárfa	34	16	—	18
Bognárfa	40	24	—	16
Fűrészelt fenyőfa	17.088	14.783	—	2.305
Fűrészelt lombfa	444	224	—	220
	66.514	41.205	1.296	26.605

Fabehozatalunk értéke

az 1932. és 1933. év első 9 hónapjában. Érték 1000 pengőben.

Választék	1932. I-IX.	1933. I-IX.	Az 1932. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzifa	6.020	1.551	—	4.469
Faszén	1.611	1.483	—	128
Bányafa	2.125	1.479	—	646
Gömbölyű fenyőfa	1.832	2.028	196	—
Gömbölyű lombfa	294	381	87	—
Hegyezett karó	21	31	10	—
Bárdolt fenyőfa	2.464	1.598	—	866
Vasuti talpfa	63	26	—	37
Kádárfa	63	29	—	34
Bognárfa	38	18	—	20
Fűrészelt fenyőfa	15.321	10.911	—	4.370
Fűrészelt lombfa	492	182	—	310
	30.344	19.757	293	10.880

Az apadás az elmúlt évvel szemben mennyiségileg 40%-ot, értékben pedig mintegy 33%-ot tett ki.

A %-ok eltolódásának oka az, hogy az apadás zöme a kevésbé értékes tüzifára esik.

Mennyiség és értékbeli emelkedés csak három választéknál van, a gömbölyű fenyőfánál, a gömbölyű lombfánál és a hegyezett karónál.

A gömbölyű fenyőfabehozatal emelkedését csak örömmel látjuk, mert ez egyúttal azt jelenti, hogy a magyar fűrészek valamivel bővebb munkaalkalomhoz jutottak, mint az elmúlt esztendőben.

A gömbölyű lombfabehozatal emelkedése természetes következménye a használatok csökkenésének s a behozott mennyiség túlnyomó része a lemezgyártásra alkalmas faanyagokra esik, amiből a termelhető készleteink — sajnos — elég kicsinyek.

Valamelyes visszaesés az átlagáraknál is mutatkozik, amennyiben a fenyőfaanyagok ára is a különböző választékok szerint 10.—25%-al visszaesett.

Nagyjából számot vehetünk a magyar tűzifaforgalommal is.

Az 1932. év folyamán kiszolgáltattott 68.049 drb. fuvarlevél kerek számban 106.000 vagónnak felel meg.

Ha ehhez a MÁV 13.000 vagónját és a külföldről behozott kereken 38.000 vagónt hozzászámoljuk, 157.000 vagónos tűzifa-forgalmat vehetünk számításba.

Ha ehhez még hozzászámítjuk azt, amit hajón szállítottak a fogyasztás helyére, valamint azokat a tételeket, amiket tengelyen vittek el nagyobb távolságra az azelőtt való vasúti szállítás helyett, akkor ez az összeg kerek számban 160.000 vagónra emelkedik.

1933. év első 11 hónapjában 66.642 drb kedvezményes fuvarlevelet adtunk ki, ami kereken 104.000 vasúti kocsirakománynak felel meg.

A behozatalunk ez alatt az idő alatt kb. 11.000 vagónt, a MÁV fogyasztása újból 13.000 vagónt tett ki, ez összesen 128.000 vagón.

A hajón és tengelyen eszközölt szállításokkal együtt kereken 130.000 vagónra tehetjük az 1933. év első 11 hónapjában történt szállítást s így valószínű, hogy december végével is kb. 20.000 vagónnál kisebb tűzifa-forgalmat könyvelhetünk el az 1933. évre, az 1932. évi forgalommal szemben.

Próbáljuk most ezt a képet tüzelési időszakok szerint beállítani.

Az 1931. évi július hó 1-től 1932. évi június hó 30-áig terjedő idő alatt kiadtunk 54.150 drb. kedvezményes fuvarlevelet, ami 84.474 vasúti kocsirakománynak felel meg.

Behoztunk ez alatt az idő alatt 60.140 vasúti kocsirakomány külföldi tüzfát, ez együtt 144.614 vasúti kocsirakománynak felel meg.

Ezzel szemben az 1932. évi július hó 1-től 1933. évi június hó 30-áig terjedő idő alatt kiadtunk 74.707 drb. kedvezményes fuvarlevelet, ami 116.543 vasúti kocsirakománynak s a 20.549 vagonos behozatallal együtt 137.092 vagonos fogyasztásnak felel meg.

A látszólagos különbség 7522 vagon, amiből azonban mintegy 2000 vagon t lekönnyvelhetünk a rövidebb vasúti szállítás helyett szekéren szállított faanyagokra, ami az apadást kb. 5000 vagonra csökkenti.

Az 1933—34. évi tüzelési időnyre kiadtunk ezideig 40.383 kedvezményes fuvarlevelet, ami kereken 63.000 vagonnak felel meg és a 6000 vagonnal számított fabehozatallal együtt azt jelenti, hogy ha a fogyasztásnak 12—15.000 vagonnal való apadására számolunk is, a jövő évi június 30-áig még mindig 55—60.000 vagon fára lesz a magyar piacnak szüksége.

Természetes, hogy ezeknél a számításoknál a saját és helyi szükségletre felhasznált famennyiségeket nem vettük figyelembe.

